

Aby (sme) boli v živote úspešní

Nikto z nás nemôže spochybniť dôležitosť osobnosti učiteľa v procese vyučovania, preto pre nás na Diecéznom katechetickom úrade ostáva prioritou stála formácia tých, ktorí majú formovať - ide o permanentnú formáciu katechéty/učiteľa náboženstva. Je potrebné venovať dostatočný priestor osobnosti samotného učiteľa. Preto sme sa v utorok 16.05.2023 počas pracovného stretnutia venovali základným alebo ako hovorí odborná literatúra kľúčovým kompetenciám tých, ktorí sú v službe katechézy. Tieto boli predmetom štúdia na vysokej škole, ale je dobré ich neustále rozvíjať.

Teologická kompetencia

V rámci nej zvlášť zdôrazňujeme rozvíjanie Biblickej kompetencie, osvojenie si kresťanskej vierouky a jej podávanie na základe určitých zásad, akými sú napríklad: hierarchickosť pravd, systematickosť, organickosť atď...

Pedagogická kompetencia

Obsah je podstatný, ale forma je prvoradá, lebo ona je cestou k obsahu. A tým sa zaoberá pedagogika. Je známe, že máme dobrých odborníkov, ktorí rozumejú problematike svojho predmetu, ale komunikovanie ich vedomostí žiakom im môže robiť ťažkosti.

Kultúrna kompetencia

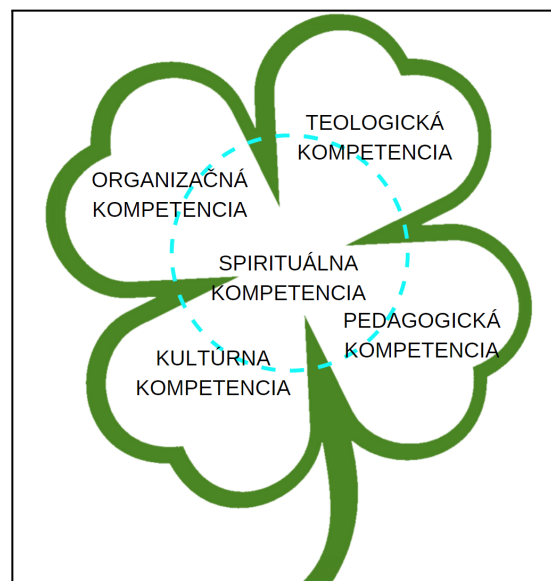
Vieme dobre, ako formuje /prípadne deformuje/ súčasná kultúra človeka, či už ide o žiaka alebo dospelého. Veľmi dôležitou vybavenosťou katechéty je vnímanie skutočnosti, ktoré tvoria súčasnú kultúru a pokúšať sa o to, čo katechetické dokumenty nazývajú inkulturácia viery. Ide napríklad o inkulturáciu obsahu, inkulturáciu foriem a prostriedkov.

Organizačná kompetencia

Ide o premyslenú organizáciu školského roka, organizovanie katechézy v rámci ročníka, triedy, skupiny, ale aj organizovanie štruktúry samotnej vyučovacej hodiny.

Spirituálna kompetencia

Táto tvorí jadro a všetky štyri kompetencie majú v nej východisko. Je nenahraditeľnou. Rast v osobnej viere cez modlitbu, sviatosťný život sú základom. Pritom netreba zabudnúť na skutočnosť, že k tejto spirituálnej kompetencii patrí aj neustála snaha evanjeliovo viesť zverených žiakov. Neustále vnímať Ježiša, ako môjho učiteľa a učiteľa žiakov.

CIEĽavedomosť

Môžeme sa často sami seba pýtať: “Nie je formulácia cieľa zbytočná? Načo to robiť, keď nakoniec to môže byť všetko inak?” Ak pochopíme, že cieľ je dôležitý, budeme sa pýtať, ako s ním pracovať? Cieľ potrebujeme vtedy, keď nás zaujíma úspešnosť ľudského pôsobenia a

činnosti, vždy, keď nás zaujíma účinnosť, efektívnosť nielen vyučovania, ale každého nášho pôsobenia. V celi sa premietne celková predstava celospoločenská, predstava skupiny, ale aj jednotlivca o tom, čo chceme dosiahnuť, čo je podstatou, k akým zmenám je potrebné pristúpiť.

Môžeme povedať, že každá zámerná ľudská činnosť - od plánovania dovolenky, pečenia koláča, alebo nakupovania až po založenie firmy - prebieha podľa určitého vzorca.

Tento platí aj pri vyučovaní. Učiteľ sa najskôr rozhodne, čo chce dosiahnuť (cieľ), potom si urobí plán hodiny a odučí ju (uskutoční plán). Nakoniec je potrebné hodinu vyhodnotiť - položiť si otázku, či sa skutočne ciele dosiahli.

Všeobecné ciele sa podobajú šípkam kompasu - ukazujú približný smer, kam chce učiteľ smerovať.

Vo vyučovaní by mal cieľ jednoznačne definovať stav osobnosti, správania sa žiaka, ktorý sa má dosiahnuť na konci vyučovacieho procesu. Čo konkrétne sa má žiak naučiť, čo konkrétne má vedieť, (ktoré vedomosti, zručnosti, návyky, postoje, schopnosti, kompetencie si má osvojiť), do akej hĺbky a za akých podmienok. Ak učiteľ nevie, čo chce naučiť, nemôže ani zistiť, či to naučil.

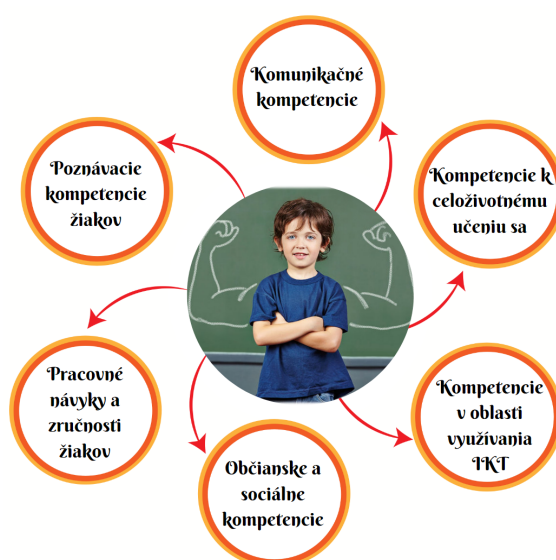
Kľúčové kompetencie žiaka

Rozvíjanie poznávacích kompetencií

Súčasťou vyučovania je rozvoj hlavne vyšších myšlienkových procesov. Učenie ako aktívny proces, pri ktorom si mozog učiaceho konštruje vlastný zmysel toho, čo sa učí. Je to vlastne tvorba spojení medzi neurónmi, čím sa pri učení mozog fyzicky mení. Nové koncepty sa spájajú už s existujúcimi.

Rozvíjanie komunikačných kompetencií

Znamená robiť žiaka pripraveným a schopným vedome a harmonicky komunikovať, rozprávať o sebe ostatným, čo najjasnejšie a najzrozumiteľnejšie, vedome druhých počúvať, vedieť rozlišovať medzi podstatným a nepodstatným, byť ústretový voči potrebám druhých.

Rozvíjanie kompetencií žiakov k celoživotnému učeniu sa

Schopnosť zdôvodňovať a hodnotiť znamená pripravenosť a kompetentnosť jednotlivca fakticky a systematicky zdôvodňovať a hodnotiť výsledky vlastnej práce, spoločne hodnotiť pracovné výsledky skupiny a tiež cudzie výsledky, používať pritom primerané kritéria a merateľné ukazovatele.

Rozvoj pracovných návykov a zručností žiakov

Viesť žiakov k dodržiavaniu správnych pracovných postupov, k spracovaniu a dokončeniu úloh v dohodnutom čase. Postupovať premyslene, podnecovať žiakov na cieľavedomé využívanie osvojených vedomostí, určovať, čo najefektívnejší postup a dodržiavať ho, priebežne kontrolovať a robiť korekciu činnosti, učiť žiakov plánovať, riadiť a viesť svoju prácu.

Rozvíjanie občianskych a sociálnych kompetencií žiakov

Viesť žiakov k vyjadreniu stanovísk, vyzývať ich na hodnotenie a obhajobu vlastného názoru, pocitov, emócií k preberanej téme. Podnecovať schopnosť posúdiť nové informácie, kriticky ich skúmať z viacerých uhlov pohľadu, tvoriť úsudky o vierohodnosti, formovať osobnosť žiaka cez utváranie želaných postojov, akcent klásť na duchovné hodnoty.

Rozvíjanie kompetencií žiakov v oblasti využívania IKT (technológie)

Prvkom vyučovania má byť zmysluplná práca s prostriedkami IKT, dostatočný priestor na osvojovanie a upevňovanie digitálnych zručností žiakov, používať výukové programy, interaktívnu tabuľu a podobne.